

JÓZEF STYK

STRATYFIKACJA SPOŁECZNA
W UJĘCIU HAGIOGRAFA POLSKIEGO z 2. POŁ. XVIII WIEKU
O. FLORIANA JAROSZEWICZA

Ciekawym źródłem do poznania historii uwarstwienia społecznego i jego odbicia w świadomości danego pokolenia są publikacje propagujące określone wzory zachowań i ilustrujące te wzory konkretnymi przykładami. Niewątpliwie do tego typu piśmiennictwa należą życiorysy — indywidualne i zbiorowe — świętych lub świętobliwych.

W historii hagiografii polskiej szczególnie mocno wyróżnia się 2. poł. XVIII w. W tym okresie przeprowadzono z pomyślnym rezultatem kilka procesów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych; nastąpił również bardzo intensywny rozwój piśmiennictwa dotyczącego kandydatów na ołtarze.

Jednym z czołowych dokumentów pisanych jest *Matka świętych Polska* o. Floriana Jaroszewicza, reformaty, ogłoszona drukiem w Krakowie w r. 1767.

Już pobieżny rzut oka na zawartość książki pozwala stwierdzić, że w dziele Jaroszewicza mamy do czynienia z danymi biograficznymi osób żyjących w różnych epokach historycznych, pochodzących z różnych kręgów, środowisk i klas społecznych, reprezentujących różny stopień świętości (oprócz osób beatyfikowanych i kanonizowanych omawia wiele postaci, których świętobliwość życia jest może wielka, ale nie zasługująca na wyniesienie na ołtarze, ponadto w dziele tym znalazły się biogramy osób zupełnie nie zasługujących na zamieszczenie w dziele hagiograficznym). Z różnorodności zamieszczonego materiału zdawał sobie sprawę sam o. Jaroszewicz i na swój, niejednokrotnie bardzo uproszczony, sposób hierarchizował omawiane przez siebie postacie. Jednym, może najbardziej rzucającym się w oczy, ze sposobów hierarchizowania jest sam wykaz świętobliwych sporządzony przez Jaroszewicza. Niektóre z osób wymienionych w indeksie są określane jako święte (15 osób), inne jako błogosławione (44 osoby). Drugim, również bardzo ewidentnym, sposobem

hierarchizowania u Jaroszewicza jest długość biogramów poszczególnych osób.

Biorąc pod uwagę zarówno te elementy, jak i cały szereg innych specyfikujących poszczególne życiorysy postanowiono dokonać analizy, która w sposób obiektywny scharakteryzowałaby materiał zamieszczony w dziele *Matka świętych Polska*, a jednocześnie ukazałaby obraz społeczeństwa polskiego widziany oczami XVIII-wiecznego hagiografa. W artykule niniejszym zwrócimy również uwagę na kryteria doboru osób, jakimi się Jaroszewicz kierował (motywacje), sposobami hierarchizowania tych osób oraz na to, czy w jego dziele mamy do czynienia z pewnego rodzaju reprezentacją stanów społecznych. Postaramy się odpowiedzieć na pytanie, czy autor *Matki świętych* stworzył pełny obraz społeczeństwa polskiego.

By osiągnąć wyznaczone cele, posłużymy się metodą statystyczną oraz opisową.

Zaobserwowano, że zachodzą znaczne rozbieżności między określeniami poszczególnych osób w indeksie a określeniami podawanymi w tytułach biogramów. Spotyka się wiele przypadków, że osoba określana w biogramie jako święta czy błogosławiona w indeksie występuje bez takiej kwalifikacji. Ciekawe wyniki daje tab. 1, w której wzięto pod uwagę zarówno określenia w nagłówku, jak i określenia w tytułach biogramów. Dodatkowo uwzględniono element płci.

T a b. 1

Określenie w nagłówku	Określenie w indeksie								R a z e m
	mężczyźni				kobiety				
	święci	błogosła- wieni	wymie- nieni	brak w indeksie	święte	błogosła- wione	wymie- nione	brak w indeksie	
święci	14	—	—	—	1	—	—	—	15
błogosławieni	—	32	21	1	—	12	5	—	71
świętobliwi	—	—	140	—	—	—	32	—	172
wielebni	—	—	106	—	—	—	19	—	125
wymienieni	—	—	40	—	—	—	1	3	44
R a z e m	14	32	307	1	1	12	57	3	427

W *Matce świętych* zamieszczone są dane o 427 osobach. Najwięcej z nich określa Jaroszewicz mianem świętobliwych (172, w tym 140 mężczyzn i 32 kobiety) i wielebnych (125, w tym 106 mężczyzn i 19 kobiet). Wachlarz określeń w nagłówkach jest bardziej obszerny niż w indeksie, stąd wszystkie osoby określane w nagłówkach jako świętobliwe i wiele-

ne zostały wymienione w indeksie bez bliższego określenia. Stwierdzić należy, że indeks jest niekompletny; w tekście występują takie osoby, których imiona nie zostały zarejestrowane w wykazie.

Z kolei zwrócono uwagę na zależność między określeniem osoby w nagłówku biogramu a długością biogramu. Za jednostkę miary drugiego z tych czynników uznano łam druku ($1/2$ strony, tzn. 1 kolumnę). Okazało się, że w tym zakresie jest duża rozpiętość: od kilku i kilkunastu wierszy druku, liczonych w zestawieniu jako 1 łam, do 14 łamów. Dla ułatwienia rachunku zaokrąglano długości biogramów do długości całych łamów (w górę lub w dół, zależnie od długości końcówki). Wyniki ilustruje tab. 2.

T a b. 2

Długość biogramu	Tytuł w nagłówku					R a z e m
	święci	błogosławieni	świętobliwi	wielebni	wymienieni	
1	2	24	51	41	25	143
2	3	12	66	27	11	119
3	—	12	30	19	7	68
4	3	3	6	10	1	23
5	—	4	5	6	—	15
6	—	3	9	10	1	23
7	3	5	1	4	—	13
8	2	3	2	3	1	11
9	—	—	2	2	—	4
10	—	—	1	2	—	3
11	1	1	1	—	—	3
12	—	—	—	—	—	—
13	—	—	—	—	—	—
14	1	—	—	1	—	2
R a z e m	15	67	174	125	46	427

Najwięcej jest biogramów 1-łamowych (143), a wśród nich dotyczących osób określanych jako świętobliwe (51) i wielebne (41). Biogramów 2-łamowych jest 119, w tym 66 dotyczących świętobliwych i 27 dotyczących wielebnych. 3-łamowych występuje 68, 4-łamowych — 23 itd.¹

W miarę wzrastania objętości biogramów zmniejsza się ich liczba. Wyjątek stanowią 6-łamowe, których jest więcej (23) niż 4- (22) i 5-łamowych (15).

Kontynuując analizę zwrócono uwagę na zależność zachodzącą między długością biogramów a płcią ich bohaterów.

¹ Osoby występujące jako równorzędne w danym dniu liczone oddzielnie, natomiast grupy (np. męczennicy) razem (jako 1).

T a b. 3

Długość biogramu	Płeć		R a z e m
	mężczyźni	kobiety	
1	120	21	141
2	110	9	119
3	54	14	68
4	18	5	23
5	15	2	17
6	14	9	23
7	8	5	13
8	8	3	11
9	2	2	4
10	—	3	3
11	3	—	3
12	—	—	—
13	—	—	—
14	2	—	2
R a z e m	354	73	427

W wyniku uzyskanego zestawienia stwierdzono, że Jaroszewicz wyraźnie preferuje mężczyzn (354, kobiet 73). Biogramów mężczyzn najwięcej jest 1-lamowych (120) i 2-lamowych (110), zaś biogramów kobiet — 1- (21) i 3-lamowych (14).

Dalszym elementem, jaki wzięto pod uwagę w analizie, był czas zgonu poszczególnych osób. Wyznaczono okresy stuletnie (z wyjątkiem pierwszego — od chrztu Polski do r. 1050) od połowy jednego do połowy następnego wieku. Jako drugą cechę uwzględniono tu określenia poszczególnych osób zawarte w nagłówkach.

T a b. 4

Czas zgonu	Określenie w nagłówku					R a z e m
	święci	błogosła- wieni	święto- bliwi	wielebni	wymie- nieni	
966 - 1050	8	7	2	—	—	17
1051 - 1150	1	2	3	—	—	6
1151 - 1250	1	18	4	1	3	27
1251 - 1350	1	18	9	7	6	41
1351 - 1450	1	5	3	3	1	13
1451 - 1550	2	15	19	4	1	41
1551 - 1650	1	2	98	42	6	149
1651 - 1750	—	1	32	66	24	123
po 1750	—	—	—	2	—	2
brak danych	—	—	4	3	1	8
R a z e m	15	68	174	128	42	427

Czas zgonu	Długość biogramu																												Razem		Ogółem			
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		m.	k.				
	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.	m.	k.						
966—1050	4	2	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	4	17	
1051—1150	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	6	
1151—1250	14	3	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	3	27	
1251—1350	16	7	9	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	12	42	
1351—1450	5	1	4	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	2	13	
1451—1550	11	4	7	—	7	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	5	41	
1551—1650	33	3	38	3	26	4	7	4	8	1	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123	21	144	
1651—1750	34	—	39	4	17	3	7	1	2	1	6	6	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	18	128	
po 1750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
brak danych	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8
Razem	122	21	107	9	56	13	19	5	14	2	14	9	4	9	4	8	3	2	2	3	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	360	67	427	

U Jaroszewicza występuje najwięcej biogramów osób zmarłych w latach 1551-1650 (149, w tym 98 określonych jako świętobliwe, 42 jako wielebne, 6 bez bliższego określenia, 2 jako błogosławione, 1 jako święta). Mniej spotykamy biogramów osób zmarłych w czasach Jaroszewicza i bezpośrednio go poprzedzających (lata 1651-1750 — 123 osoby, w tym 66 wielebnych, 32 świętobliwe, 24 bez bliższego określenia i tylko 1 osoba jako błogosławiona). W trzeciej kolejności stoją lata 1251-1350 i 1451-1550 (po 41 osób). Najslabiej jest reprezentowany przedział czasowy 1051-1150 (6 osób) i 1351-1450 (13 osób). Osób zmarłych po r. 1750 są tylko 2 biogramy. Nie odnaleziono danych dotyczących czasu zgonu 8 osób.

Trzeba tu zaznaczyć, że Jaroszewicz w wielu biogramach nie podaje żadnych dat. W takich przypadkach przy sporządzaniu niniejszych zestawień posługiwano się ustaleniami dokonanymi w *Hagiografii polskiej*².

Przyjęto hipotezę roboczą, że istnieje zależność między datą zgonu danej osoby a długością biogramu i płcią. Tab. 5 bardzo wyraźnie potwierdza to przypuszczenie. Najwięcej stwierdzono 2-lamowych biogramów mężczyzn zmarłych w latach 1551 - 1650 (38) i 1651 - 1750 (39), a odnośnie do kobiet — 1-lamowych biogramów osób zmarłych w latach 1250 - 1350 (7).

Na szczególną uwagę zasługuje problem reprezentacji stanów i warstw społecznych w poszczególnych okresach czasu. Wzięto pod uwagę następujące kategorie osób: władcy (w tym i członkowie ich rodzin), duchowieństwo, które podzielono na: biskupów, duchowieństwo diecezjalne, profesorów Akademii Krakowskiej oraz zakonników. Ponadto wyodrębniono grupę zbiorczą określoną mianem świeccy, do której zaliczono wszystkich nie będących ani władcami, ani duchownymi³.

T a b. 6

Stan społeczny	Czas zgonu										R a z e m
	966-1050	1051-1150	1151-1250	1251-1350	1351-1450	1451-1550	1551-1650	1651-1750	po 1750	brak danych	
władcy	7	3	4	4	1	5	—	1	—	—	25
biskupi	4	2	7	5	3	13	28	5	—	—	67
duchowieństwo diecezjalne	—	1	1	1	—	6	9	1	—	—	19
profesorowie Akademii Krakowskiej	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	8
zakonnicy	5	—	13	31	7	25	67	99	1	8	256
świeccy	1	1	4	4	2	1	42	19	—	—	74
R a z e m	17	7	29	45	13	54	150	125	1	8	449

² T. 2. Poznań 1972 s. 635-725 (Aneks).

Godny uwagi jest jeszcze jeden aspekt problemu. W grupie określanej jako władcy (panujący oraz członkowie ich rodzin) najliczniej są reprezentowane lata 966-1050 (7 osób), natomiast w tym okresie występuje mała liczba zakonników (5 osób) i duchownych diecezjalnych (tylko 4 biskupów). W okresach późniejszych, zwłaszcza w latach 1551-1650 i 1651-1750, relacja ta układa się zupełnie odwrotnie. Zjawisko to można uzasadnić w dwojaki sposób: władcy pierwszego okresu chrześcijaństwa polskiego zostali przez Jaroszewicza potraktowani jako świętobliwi ze względu na to, iż właśnie dzięki nim do Polski zostało wprowadzone chrześcijaństwo i oni byli głównymi propagatorami nowej wiary. Natomiast z duchowieństwa tego okresu Jaroszewicz uwzględnia tylko te postaci, które rzeczywiście zasłużyły się na polu chrystianizacji kraju i zostały wyniesione na ołtarze. W okresach późniejszych nie wystarczyło być władcą, by zostać uwzględnionym w *Matce świętych*. Osoby z tej grupy społecznej musiały się cechować wysokimi walorami duchowymi. Daje się zauważyć, że Jaroszewicz chętnie uwzględnia przedstawicieli zakonów z czasów niezbyt mu odległych. Nie oznacza to bynajmniej, iż autor wszystkie omawiane przez siebie postaci uważa za godne miana świętych, ale sądzić należy, iż w ten sposób chciał propagować określone modele świętości. Być może, iż właśnie propagowanie zakonnego, a ściślej franciszkańskiego, modelu świętości było celem zasadniczym *Matki świętych*. Wskazuje na to nie tylko wielka liczba zakonników wspomnianych przez Jaroszewicza, ale również osób pośrednio związanych z zakonami (fundatorzy i dobrodziejce).

Zakonnicy są stanem najliczniej reprezentowanym (256 osób, w tym największa liczba to zmarli w latach 1651-1750 — 99 osób i w latach 1551-1650 — 67 osób). Świeccy wymienieni w tym dziele nie stanowią nawet $\frac{1}{3}$ liczby zakonników i są grupą najmniej jednorodną. Z kategorii osób świeckich Jaroszewicz bierze pod uwagę ludzi pełniących wysokie funkcje państwowe, fundatorów i dobrodziejów poszczególnych klasztorów, tercjarzy różnych zakonów (zwłaszcza franciszkańskich). Spośród kobiet najwięcej uwzględnia wdów po możnowładcach. Biorąc pod uwagę kryterium przynależności stanowej należy podkreślić, że Jaroszewicz nie uwzględnił nikogo z chłopstwa, a tylko kilka osób z mieszczaństwa.

Liczba biskupów (67) jest niemal tak wysoka jak liczba ludzi świeckich. Innym zaskakującym faktem jest to, że z szeregów duchowieństwa diecezjalnego (niższego) Jaroszewicz omawia tylko 19 osób. Natomiast

---

W reprezentacji stanów społecznych niektóre osoby liczone podwójnie (np. córka władcy, która wstąpiła do zakonu, jest liczona w grupie władców i w grupie zakonników; przedstawiciel duchowieństwa diecezjalnego będący profesorem Akademii Krakowskiej jest liczony w jednej i w drugiej grupie).

³ W tej i w następnych tabelach liczba ogólna jest wyższa niż w poprzednich.

stosunkowo bardzo wysoka jest liczba władców, których biogramy znajdujemy w *Matce świętych* (25, w tym najwięcej, bo 7 osób, z lat 966-1050). Prawie wszystkie stany mają największą liczbę reprezentantów w latach 1551-1650 (z wyjątkiem zakonników, o czym wyżej).

T a b. 7

Stan	Płeć		R a z e m
	mężczyźni	kobiety	
władcy	11	14	25
biskupi	67	—	67
duchowieństwo diecezjalne	19	—	19
profesorowie Akademii Krakowskiej	8	—	8
zakonnicy	221	35	256
świeccy	48	26	74
R a z e m	374	75	449

Po wzięciu pod uwagę czynnika płci (tab. 7) okazało się, że Jaroszewicz najwięcej uwzględnił zakonników (mężczyzn) — 221 osób. Spośród świeckich kobiety stanowią nieco powyżej $\frac{1}{3}$ ogólnej liczby tej kategorii osób. Natomiast w grupie władców przeważają kobiety (14, a mężczyzn 11).

Podobnie kształtuje się sytuacja w relacji: stan społeczny—długość biogramu.

T a b. 8

Stan	Długość biogramu														R a z e m
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
władcy	10	1	3	1	1	1	3	5	—	—	—	—	—	—	25
biskupi	5	27	20	4	3	3	1	1	—	—	2	—	—	1	67
duchowieństwo diecezjalne	8	7	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	19
profesorowie Akademii Krakowskiej	2	2	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8
zakonnicy	106	58	28	17	12	14	9	7	1	3	1	—	—	—	256
świeccy	16	28	15	3	3	6	—	—	2	—	—	—	—	1	74
R a z e m	147	123	71	5	19	25	15	13	3	3	3	—	—	2	449

Najliczniej reprezentowaną grupę stanowią zakonnicy, których biogramy mają rozmiar jednego łamu (106). W innych stanach największą liczbę stanowią biogramy 2-łamowe dotyczące ludzi świeckich (28) i biskupów (27). Najdłuższe, 14-łamowe, biogramy dotyczą Mikołaja Łęczycykiego TJ i św. Stanisława biskupa.

Dodatkowo przeprowadzono analizę najliczniejszej grupy społecznej — przedstawicieli zakonów (zob. tab. 9). Jak należało oczekiwać, Jaroszewicz

zamieszcza najwięcej informacji o przedstawicielach swojego zakonu (reformaci — 76 osób). Pod względem liczebności na drugim miejscu znajdują się karmelici (37 osób, w tym 24 mężczyzn i 13 kobiet), na trzecim dominikanie (36 osób, w tym 34 mężczyzn i 2 kobiety), na czwartym benedyktyni i franciszkanie konwentualni (po 19 osób). Stosunkowo licznie jest reprezentowany młody zakon — jezuici (18 osób).

Z tab. 9 można chyba wnioskować, że Jaroszewiczowi najbliższy był franciszkański ideał świętości (łącznie z rodziny franciszkańskiej uwzględnia 112 osób), a z pozafranciszkańskich — karmelitański.

T a b. 9

Nazwa zakonu	Płeć		R a z e m
	mężczyźni	kobiety	
reformaci	76	—	76
karmelici	24	13	37
dominikanie	34	2	36
benedyktyni	11	8	19
franciszkanie konwentualni	19	—	19
jezuici	18	—	18
bernardyni	12	—	12
kanonicy regularni	8	—	8
norbertanie	—	6	6
klaryski	—	5	5
cystersi	4	—	4
bazylianie	2	—	2
krzyżacy	2	—	2
trynitarze	2	—	2
inne zakony	10	—	10
R a z e m	222	34	256

Przedstawiona tu analiza statystyczna nie jest w stanie oddać wielu istotnych elementów. Do takich z pewnością należy osobisty stosunek Jaroszewicza do postaci, których żywoty opisuje. W tym zakresie spotykamy na łamach *Matki świętych* całą gamę uczuć, od podziwu i entuzjazmu począwszy, a na suchym relacjonowaniu skończywszy. Wiele z tych życiorysów zamieszcza niejako z obowiązku (przykładem tu może być Bolesław Śmiały czy bp Piotr Gamrat). Z tonacji wypowiedzi odnosi się wrażenie, że najbardziej angażował się osobiście w historię swojego zakonu i w dzieje postaci tę historię reprezentujące.

Pozostaje jeszcze do rozpatrzenia problem motywów, którymi kierował się Jaroszewicz przy umieszczaniu życiorysów w *Matce świętych*. Wydaje się, iż motywem zasadniczym była świętość życia danej osoby

oraz „fama sanctitatis”, ale i tu olbrzymie znaczenie miało Jaroszewicza odczucie i pojmowanie świętości. Jednak świętość życia nie była jedynym motywem. Z pewnością Jaroszewicz brał pod uwagę osoby szczególnie zasłużone dla Kościoła czy zakonu (poprzez fundacje, darowizny, mecenat nad zakonami itp.). Sądzić należy, iż tego typu motywacja występowała dość często, zwłaszcza w czasach nowszych. Wiele osób zostało zamieszczonych w *Matce świętych* z tego właśnie względu, a nie dla wybitnych ich wartości wewnętrznych. Następnym kryterium doboru dla Jaroszewicza były cechy pobożności i życia wewnętrznego danej postaci. Podczas lektury *Matki świętych* odnosimy wrażenie, iż Jaroszewicz chciał propagować — i dlatego właśnie preferował — formy życia zakonnego, umartwionego i pokutniczego. Jako dobry zakonnik, żyjący przez kilkadziesiąt lat w regule franciszkańskiej, uznał tę regułę za najbardziej godną zachowania i propagowania. Chyba tylko w ten sposób można uzasadnić fakt zamieszczenia aż 76 biogramów reformatów.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż Jaroszewicza obraz społeczeństwa jest niespójny, niekompletny, widziany niejako w krzywym zwierciadle. Najliczniejsze stany społeczne (chłopi, mieszczaństwo) nie są w ogóle reprezentowani w jego dziele. Z kategorii ludzi świeckich uwzględnił zaledwie 74 osoby. Rozbudował nieproporcjonalnie reprezentację zakonów (256 osób) oraz duchowieństwa diecezjalnego, zwłaszcza wyższego (67 biskupów). Również zbyt wielkim uznaniem obdarzył władców i ich rodziny (25 osób), nie dostrzegając szerokich mas, będących na samym dole drabiny społecznej.

Uzasadnienia tego stanu rzeczy należy chyba szukać z jednej strony w tym, iż w ówczesnej świadomości stany niższe nie odgrywały należnej im roli, były deprecjonowane, z drugiej natomiast strony *Matka świętych* musiała mieć m. in. cele propagandowe. Miała spełniać rolę podręcznika życia wewnętrznego, podręcznika, który by informował o świętości Kościoła w Polsce, a na tej kanwie — o zasługach i wielkości zakonu franciszkanów reformatów. Rolę tę w istocie rzeczy dzieło spełniało, zresztą w zakresie znacznie szerszym, gdyż było jednym z najbardziej poczytnych dzieł hagiograficznych na terenie Polski.

SOCIAL STRATIFICATION AS FORMULATED
BY FATHER FLORIAN JAROSZEWICZ,
POLISH HAGIOGRAPHER OF THE LATE 18TH CENTURY

Summary

Father Florian Jaroszewicz (d. 1771) wrote a work entitled *Matka świętych Polska* (Poland, the Mother of Saints). Published in Cracow in 1767, it includes 427 biographies of saints and pious Poles from different epochs, milieu, and social strata, arranged according to a calendar system.

The author of the article analysed the biographic material contained in *Matka świętych* from the view-point of statistics and presented the tabular comparison of the chosen aspects, such as length of the biographies, sex, life span, social status, etc.

The article is a contribution to the studies on the social consciousness in Poland in the late 18th century and its reflection in a hagiographic work.